

PROBLEMY LAWINOWE

COS PZA BETLEJEMKA

ZESTAWIENIE MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

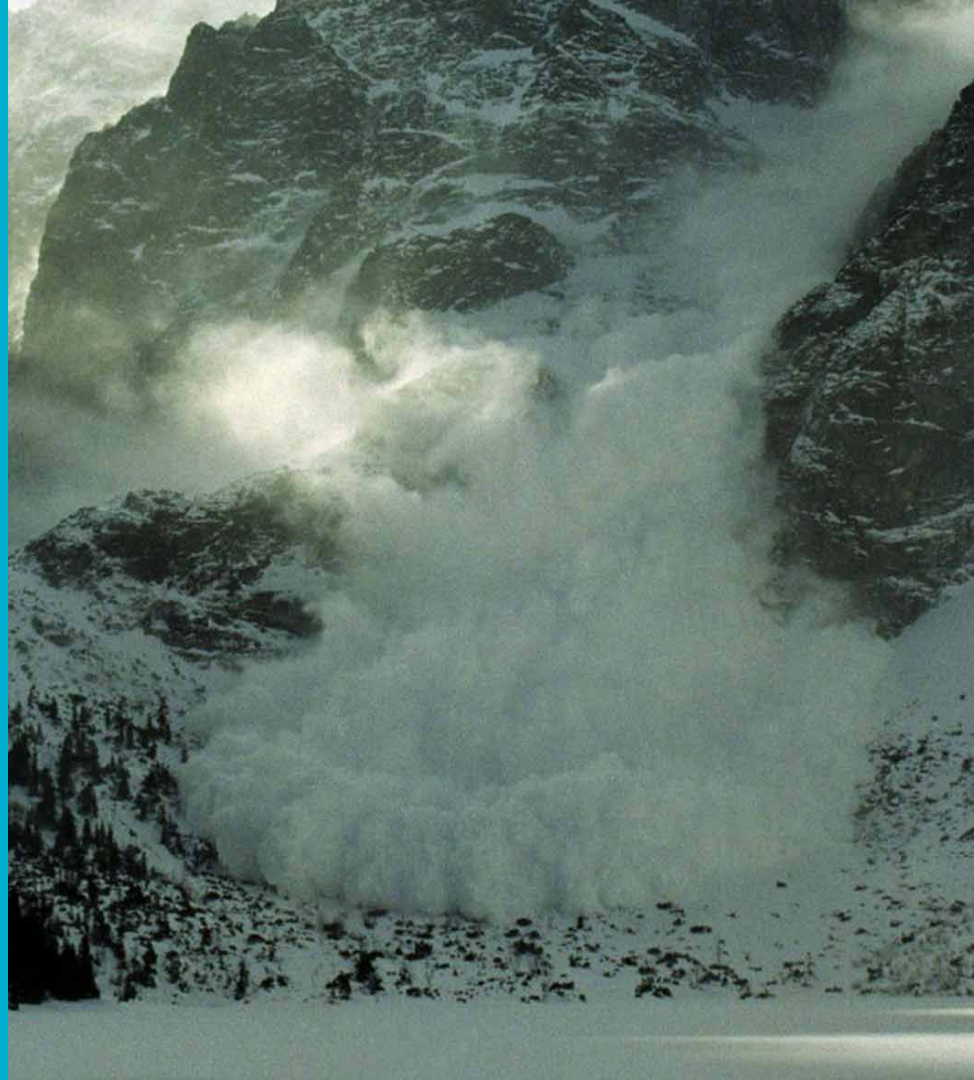
Instruktor PZA Zbyszek Tabaczyński

SPECJALIZACJA:

NARCIARSTWO WYSOKOGÓRSKIE

ALPINIZM JASKINIOWY

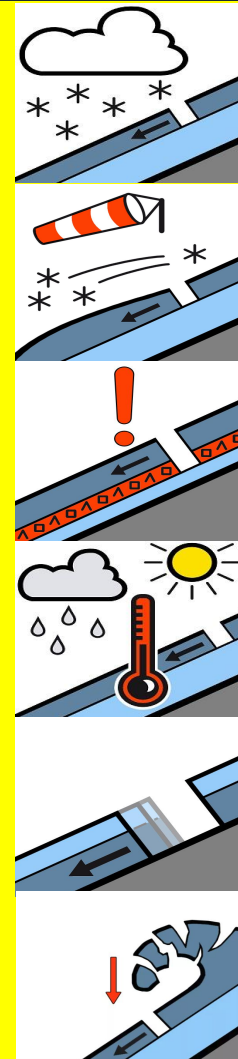
KANIONING

PROBLEMY LAWINOWE

KOMUNIKAT LAWINOWY

- JAK JEST NIEBEZPIECZNIE ?
- GDZIE TO NIEBEZPIECZEŃSTWO WYSTĘPUJE ?
- CO JEST PROBLEMEM ?

2017 EAWS WPROWADZA DO KOMUNIKATÓW INFORMACJE O PROBLEMACH LAWINOWYCH

PROBLEMY LAWINOWE

STROMY STOK

ŚNIEG - SŁABO ZWIĄZANY

CZYNNIK SPUSTOWY

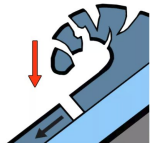
30 STOPNI

PROBLEMY LAWINOWE

CZŁOWIEK (95% OFIAR WYZWOLIŁY SVOJĄ LAWINĘ)

OBRYW GRAWITACYJNY

KLUCZOWE PYTANIA

- ILOŚĆ ŚWIEŻEGO ŚNIEGU ?
- LUŻNY CZY SPÓJNY ?
- TEMPERATURA PODCZAS OPADU ?
- BUDOWA POKRYWY ŚNIEŻNEJ I CHARAKTER
OSTATNIEJ WARSTWY ?

CZY NOWA WARSTWA JEST STABILNA ?

OPAD

Krytyczna ilość świeżego śniegu (1-3 dni)

Warunki niekorzystne

- silny wiatr (50 km/h),
- niska temperatura (-8°C lub zimniej),
- szron, szreń (słońce/deszcz) lód albo bardzo stare warstwy jako powierzchnia przed opadem
- zimny opad na ciepłe podłoże.

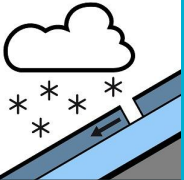
Warunki korzystne

- wiatr słaby do średniego,
  - łagodna temperatura (niewiele poniżej zera),
  - deszcz przechodzący w śnieg*,
  - ciepły opad na zimne podłoże*,
- *na początku opadu.

Ogólne warunki są istotniejsze niż ilość świeżego śniegu !

Jeżeli krytyczna ilość świeżego śniegu przekroczone jest znacząco lub przekroczone jest w wielu miejscach, musimy przyjąć stopień ZNACZNY+, ew. WYSOKI).

OPAD

NA JAKIE PODŁOŻE SPADŁ ŚWIEŻY ŚNIEG?

- **WYSTĘPOWANIE SŁABEJ
WARSTWY PŁYTKO.**
- **GŁADKA POWIERZCHNIA - LÓD,
LADOSZREŃ, GIPS.**
- **LUŻNA POWIERZCHNIOWA
WARSTWA LUB SZRON
POWIERZCHNIOWY**
- **STOK NIEUCZĘSZCZANY**

OPAD

PROBLEM LAWIN Z LUŻNEGO ŚNIEGU

DOTYCZY NAJCZĘŚCIEJ CAŁEGO OBSZARU

(OBEJMUJE WSZYSTKIE WYSTAWY)

**WYSTĘPUJE W WARUNKACH
PRZEKROCZENIA KRYTYCZNEJ ILOŚCI
ŚNIEGU NA STOKACH STROMYCH I
EKSTREMALNIE STROMYCH**

OSIADANIE TRWA OD 1-3 DNI

DESKI ZE ŚNIEGU LUŻNEGO

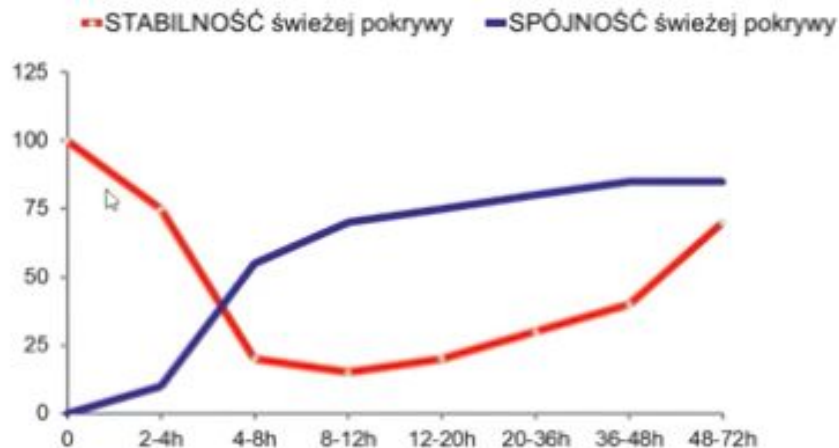
ZAGĘSZCZENIE ŚNIEGU W OBRĘBIE NOWEJ WARSTWY

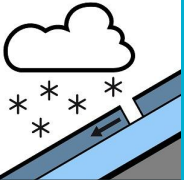
- OSIADANIE
- WZROST SPÓJNOŚCI
- FORMOWANIE DESKI

TEMPO ZMIAN ZALEŻNE JEST OD:

- RODZAJU OPADU
- ZMIENNOŚCI OPADU
- INTENSYWNOŚCI
- TEMPERATURY W TRAKCIE I PO OPADZIE

STABILIZACJA NASTĘPUJE PO KILKU DNIACH...

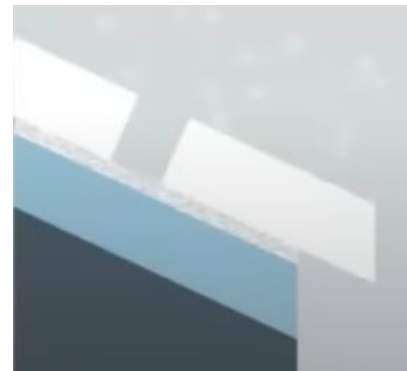

OPAD

ŚNIEG
ŚWIEŻY

POWIERZCHNIA POŚLIZGU

- NA PRZEJŚCIU STAREGO I NOWEGO ŚNIEGU
- W OBRĘBIE WARSTW BUDUJĄCYCH NOWĄ WARSTWĘ

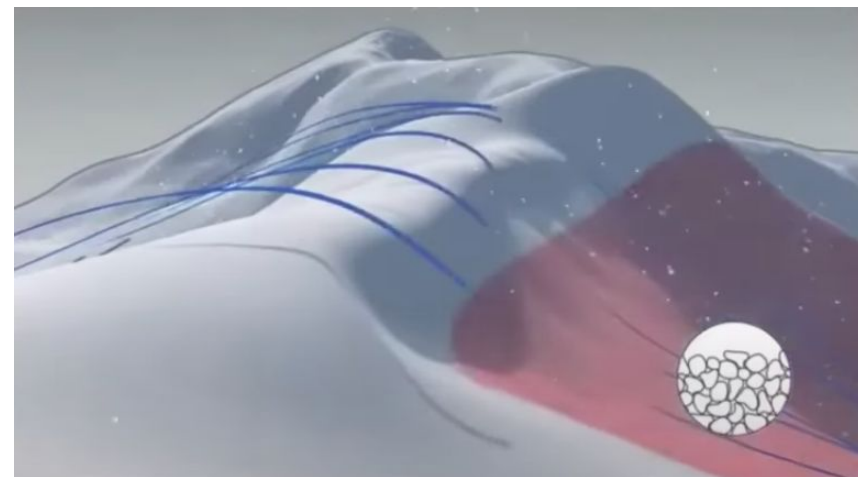

ŚNIEG
PRZEWIANY

TRANSPORT ŚNIEGU

MOŻE NASTĘPOWAĆ :

- W TRAKCIE OPADU
- BEZPOŚREDNIO PO OPADZIE
- DŁUŻSZY CZAS PO OSTATNIM OPADZIE

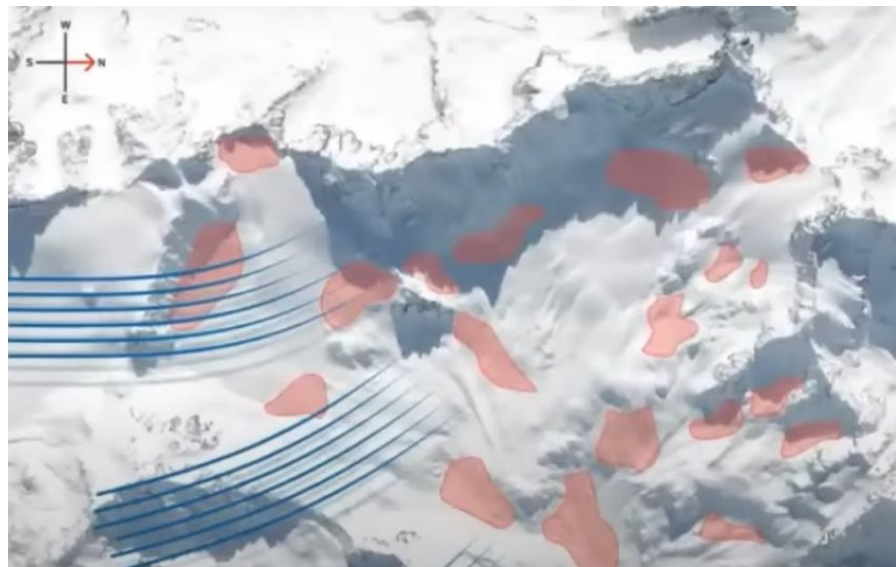
- **W WYNIKU TRANSPORTU ZIARNA ŚNIEGU OBRABIANE SĄ DO BARDZO MAŁYCH ROZMIARÓW.**
- **NASTĘPUJE WZROST SPÓJNOŚCI W OBRĘBIE ZDEPONOWANEJ WARSTWY (WZROST KOHEZJI)**

ŚNIEG PRZEMIESZCZANY PRZEZ WIATR

- SŁABO WIĄŻE SIĘ Z PODŁOŻEM
- TWORZY NIERÓWNOMIERNĄ WARSTWĘ W TERENIE
- TWORZY DEPOZYTY O ZNACZNEJ MIĄŻSZOŚCI
- ZMIENIA LOKALNIE PIERWOTNE UKSZTAŁTOWANIE TERENU
- DOBRZE PRZENOSI NAPRĘŻENIA

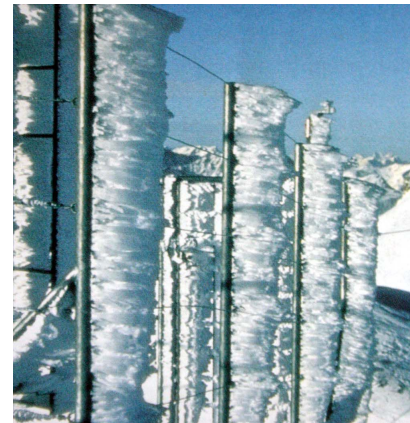
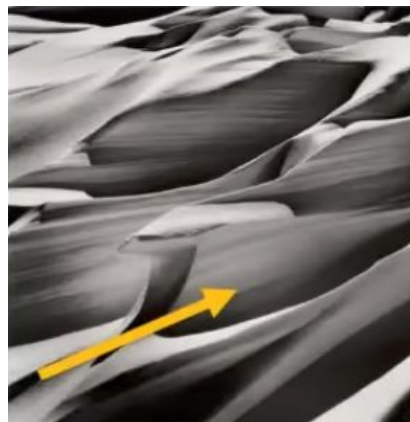
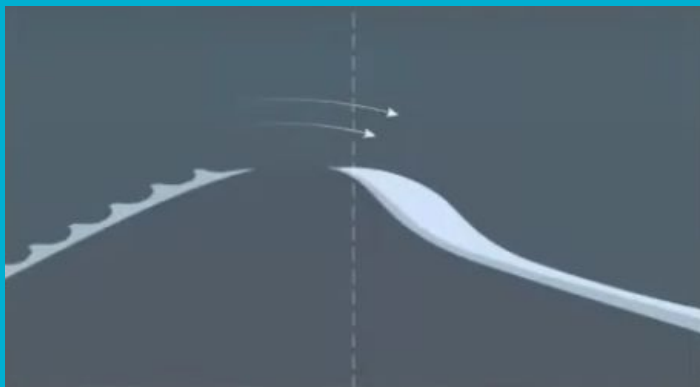

**ŚNIEG
PRZEWIANY**

ŚLADY DZIAŁALNOŚCI WIATRU

PROCESY EOLICZNE - ODDZIAŁYWANIE NA POKRYWĘ ŚNIEŻNĄ

1. **DZIAŁALNOŚĆ DESTRUKCYJNA - EROZJA**
2. **TWORZENIE DEPOZYTÓW - AKUMULACJA**

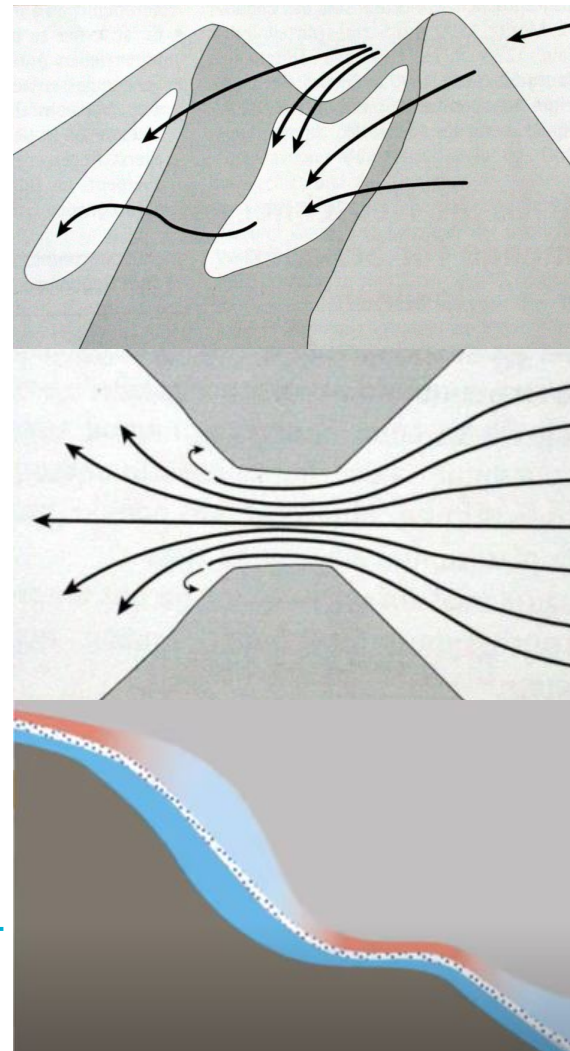
ŚNIEG PRZEWIANY

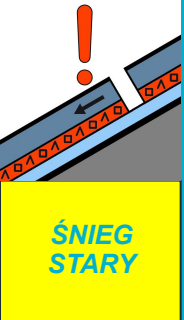
MIEJSCA, KTÓRE ROZPOZNAJEMY JAKO ZAGROŻENIE.

- DEPOZYTY NA STOKACH OTWARTYCH
- DEPOZYTY W FORMACJACH WKŁĘŚŁYCH
- PRZEJŚCIA POKRYWY - CIENKIEJ W GRUBĄ
- OBRZEŻA FRAGMENTÓW SKAŁ LUB OBSZARÓW BEZ ŚNIEGU
- PRZEJŚCIA NASTROMIENIA

DESKI UFORMOWANE PRZEZ WIATR POSIADAJĄ DUŻĄ KOHEZJĘ I SPRZYJAJĄ PROPAGACJI.

PIERWSZĄ OZNAKĄ OSTRZEGAWCZĄ JEST ZAPADANIE WARSTWY SŁABEJ, KTÓREJ TOWARZYSZY WYPCHNIĘCIE POWIETRZA Z CHARAKTERYSTYCZNYM ODGŁOSEM "WRUUM"

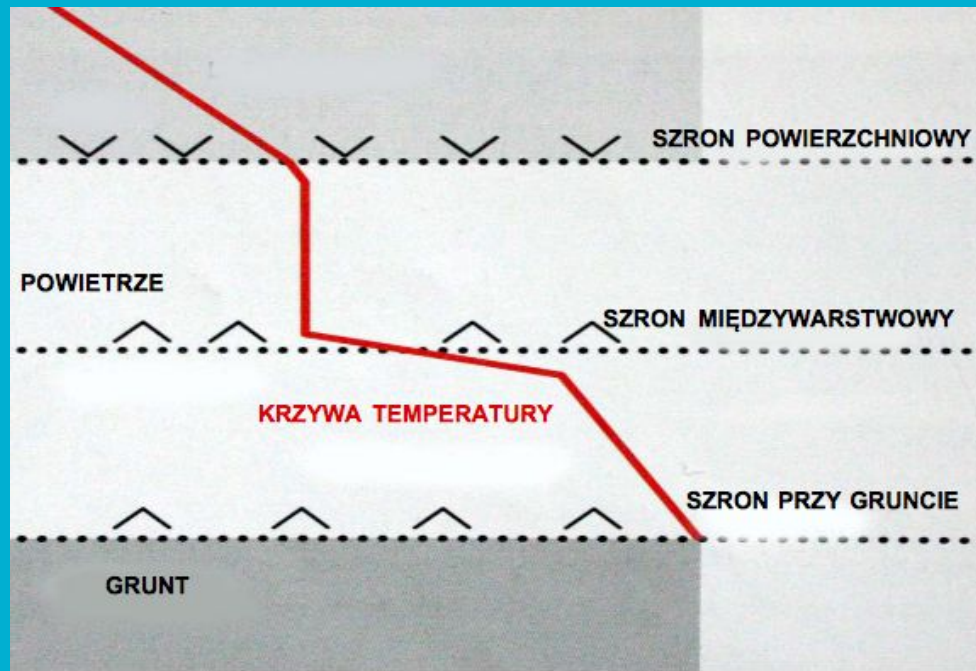
SŁABA WARSTWA

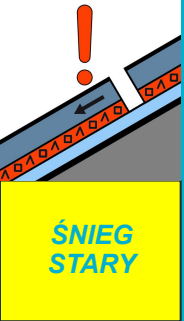
METAMORFOZA BUDUJĄCA - SZRON WGLĘBNY

szron powierzchniowy: drzewiaste formy, listeczki lub kryształki w kształcie rozet, które mocno „błyszczą”

szron międzywarstwowy: powstaje na granicy warstw ze skokiem temperatury

szron przy gruncie: śnieg pływający pomiędzy ziemią a pokrywą śnieżną

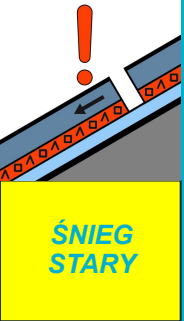

SŁABA WARSTWA

METAMORFOZA BUDUJĄCA

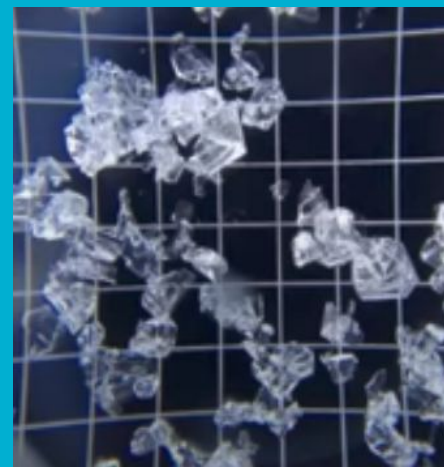
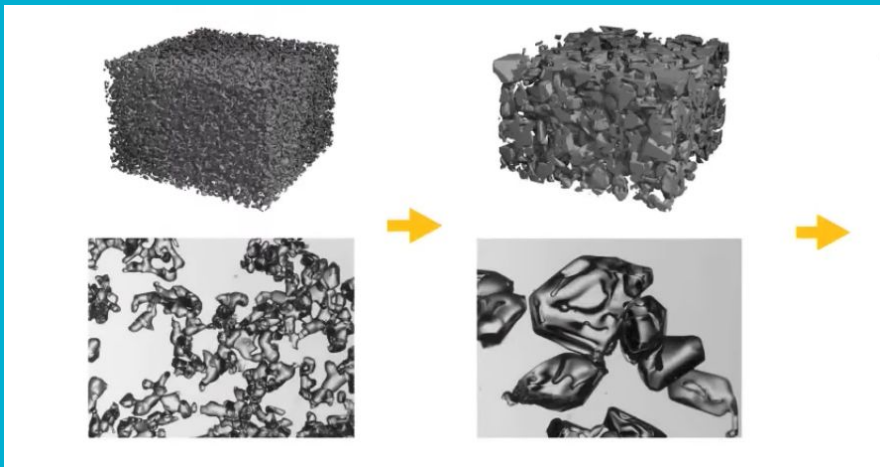
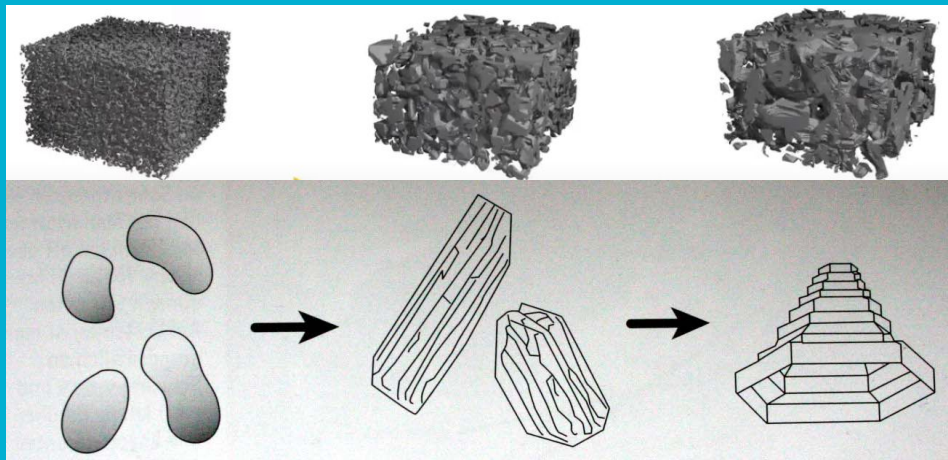
- SZRON POWIERZCHNIOWY - POWSTAJE W WYNIKU RESUBLIMACJI PARY WODNEJ NA POWIERZCHNI ŚNIEGU. W WYNIKU TEGO PROCESU POWIERZCHNIA ŚNIEGU OCHŁADZA SIĘ, A NA POWIERZCHNI TWORZĄ SIĘ KRYSZTAŁY.

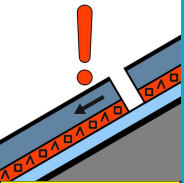

SŁABA WARSTWA METAMORFOZA BUDUJĄCA

SZRON WGŁĘBNI

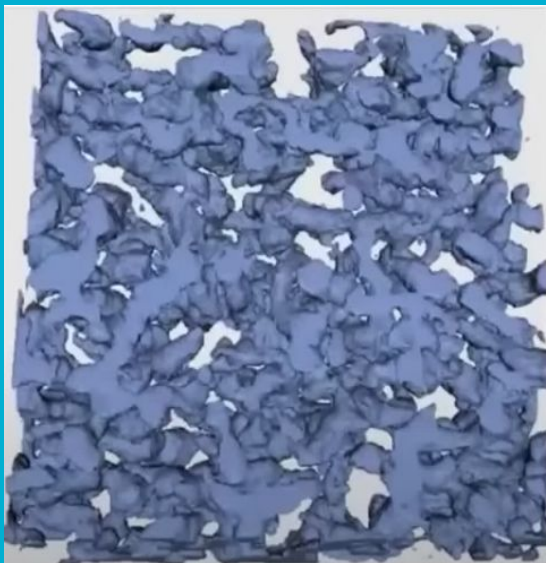

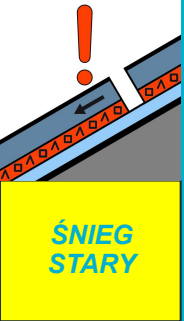

ŚNIEG
STARY

SŁABA WARSTWA METAMORFOZA BUDUJĄCA

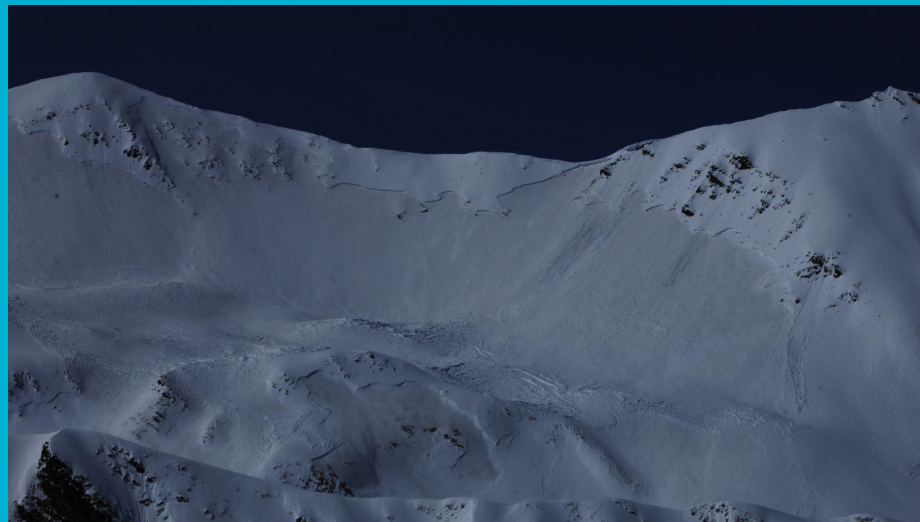
SZRON WGLĘBNY I FORMY KANCIASTE

ŚŁABA WARSTWA

PROBLEM SZEROKO ROZPRZESTRZENIONY ...
CZĘSTO DOTYCZY MIEJSC ZACIENIONYCH.

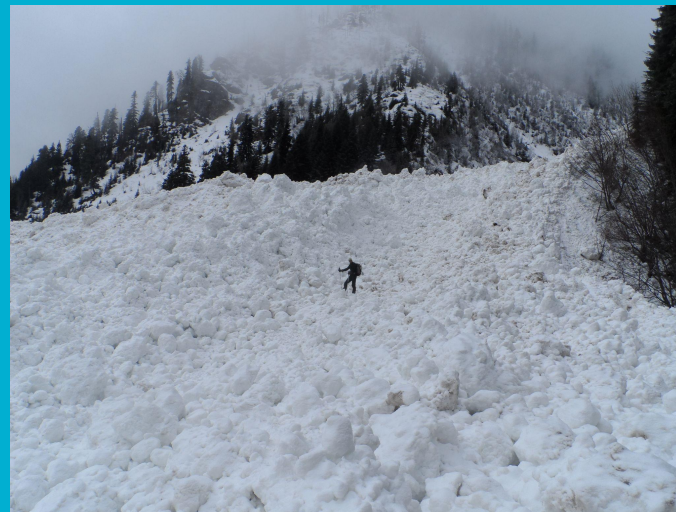
PROBLEM LAWIN Z MOKREGO ŚNIEGU - NAGŁA UTRATA STABILNOŚCI, NAJCZĘŚCIEJ PRZY PIERWSZYM OGRZANIU DO TEMP. 0 STOPNI C.

DO WYZWOLENIA DOCHODZI NAJCZĘŚCIEJ SAMOCZYNNIE JEDNAK MOŻLIWE JEST ZAINICJOWANIE LAWINY DODATKOWYM OBCIĄŻENIEM.

**ŚNIEG
MOKRY**

LAWINY ZE ŚNIEGU LUŻNEGO

MOKRE DESKI

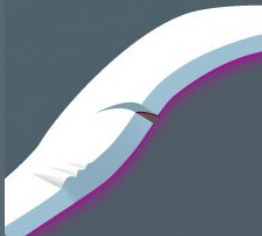
GLÓWNYM PROBLEMEM JEST UTRATA TARCIA Z PODŁOŻEM CAŁEJ POKRYWY,
NAJCZĘŚCIEJ SĄ TO ŚLISKIE POWIERZCHNIE - TRAWY LUB GŁADKIE PŁYTY SKALNE.

ŚNIEG
ŚLIZGAJĄCY

Skąd bierze się woda?

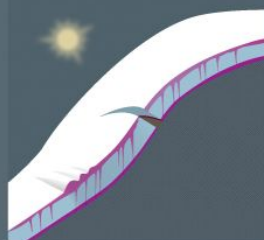
Z ziemi

Jeśli podczas pierwszych opadów śniegu ziemia będzie jeszcze ciepła, podstawowe warstwy pokrywy śnieżnej staną się wilgotne. Jeżeli podczas pierwszych opadów śniegu grunt zamoknie, warstwy podstawne pochłoną wilgoć z gruntu.

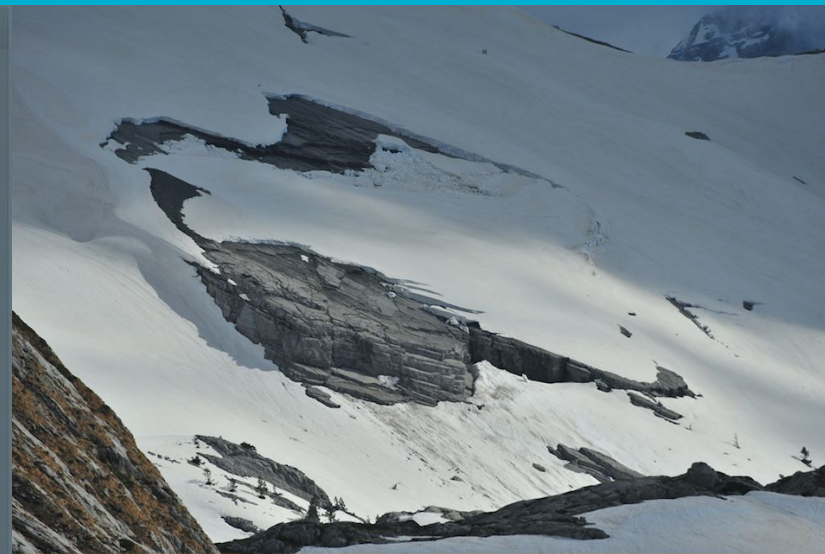
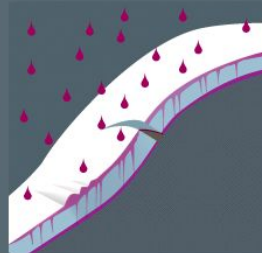
Przed promieniowaniem słonecznym

Roztopiona woda pochodząca z intensywnego promieniowania słonecznego może przeniknąć przez całą pokrywę śnieżną i gromadzić się na styku śnieg/ziemia. Podobnie jak w przypadku wyraźnych granic warstw w obrębie pokrywy śnieżnej, woda gromadzi się na skutek sił kapilarnych.

Z deszczu

Woda deszczowa przedostaje się do pokrywy śnieżnej i gromadzi się na styku śnieg/ziemia.

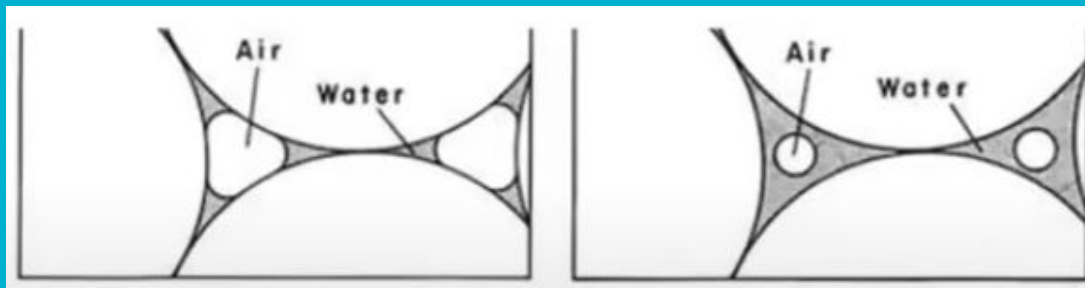

ZJAWISKO MOŻE ZACHODZIĆ POWOLI LUB SPONTANICZNIE. SYMPTOMEM OSTRZEGAWCZYM
JEST POWSTAWANIE POWOLI ROZSZERZAJĄCYCH SIĘ PĘKNIĘĆ CAŁEJ POKRYWY DO GRUNTU..

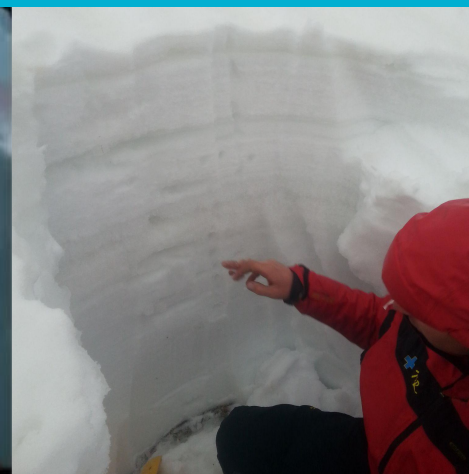
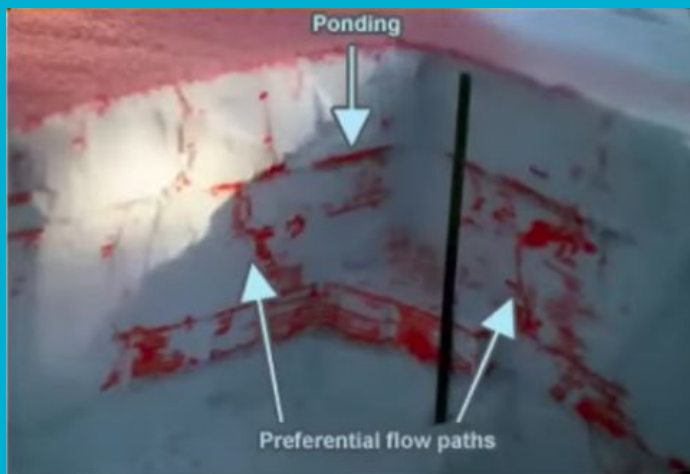
1. **POJAWIENIE SIĘ WODY W STANIE CIEKŁYM POWODUJE UTRATĘ WYTRZYMAŁOŚCI WARSTWY Z POWODU INFILTRACJI WODY W PRZESTRZENIE KAPILARNE.**

**ŚNIEG
MOKRY**

< 3% PŁYNNEJ WODY

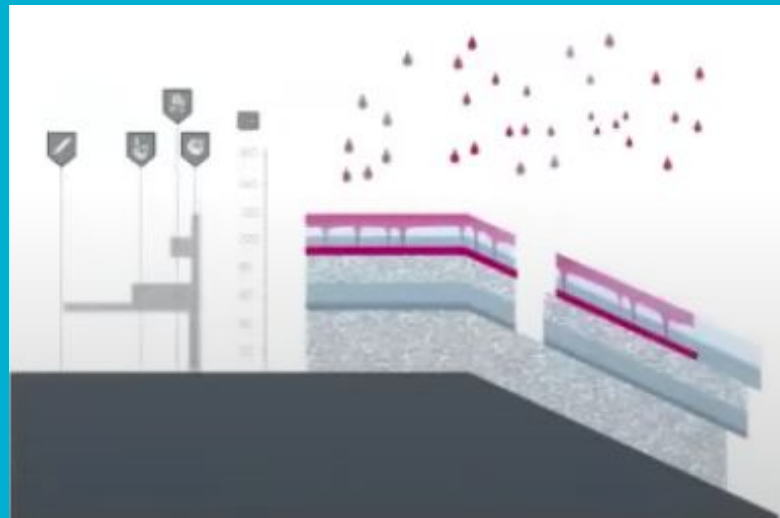
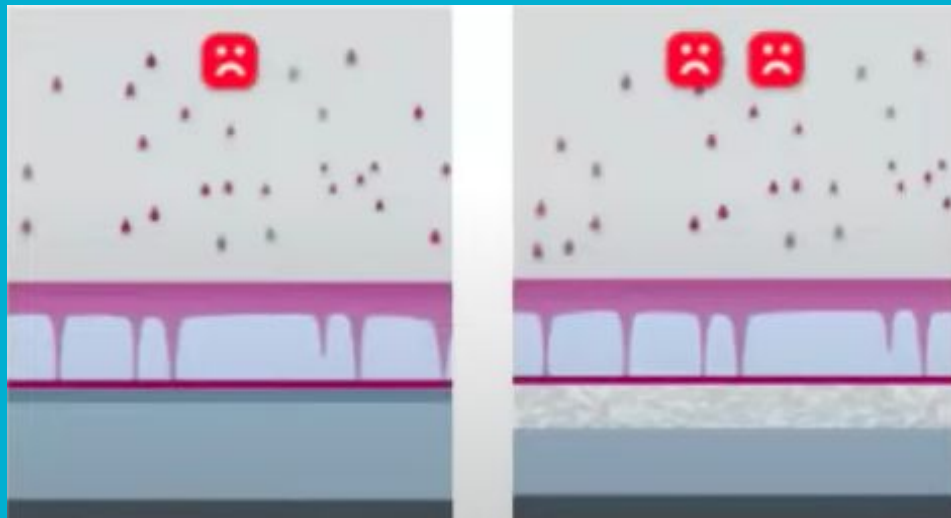
>8% PŁYNNEJ WODY

DODATKOWE OBCIĄŻENIE WARSTWY LUB CAŁEJ POKRYWY PRZEZ OPAD DESZCZU.

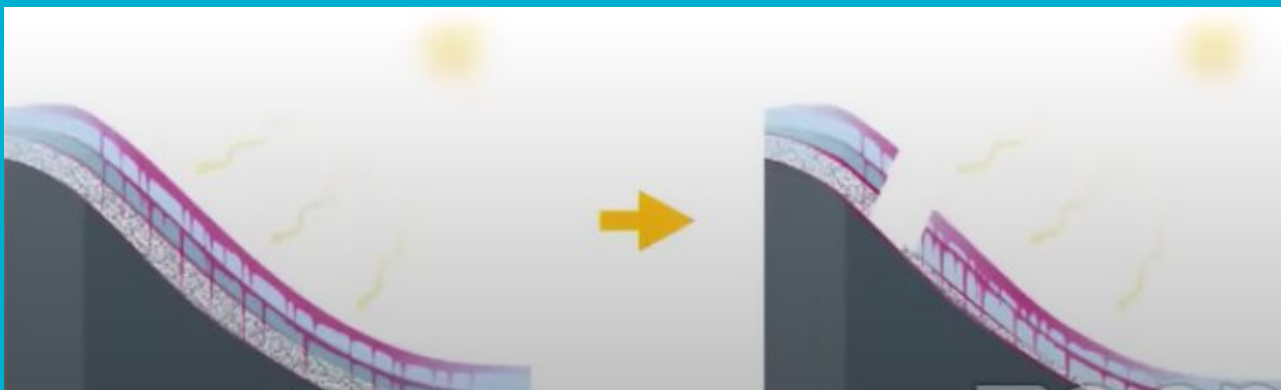
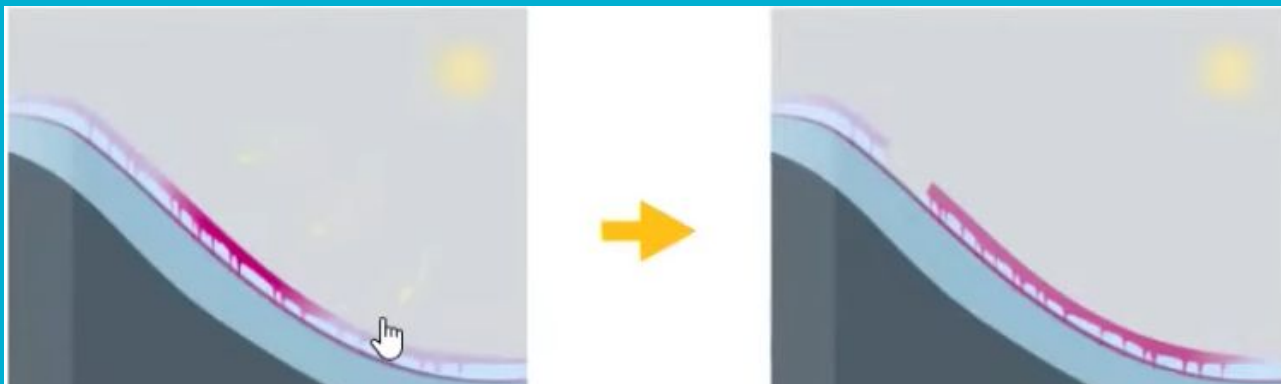
ŚNIEG
MOKRY

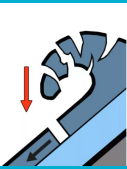

ŚNIEG
MOKRY

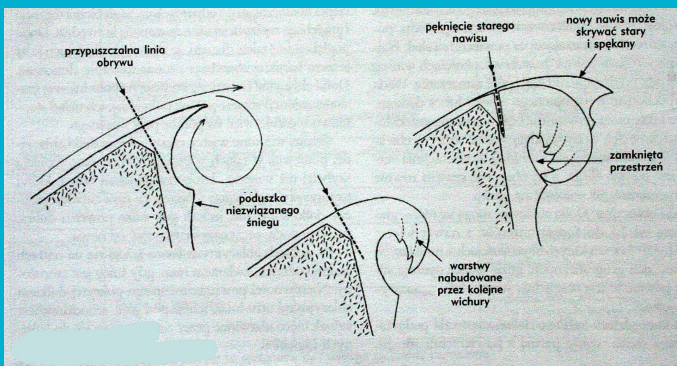
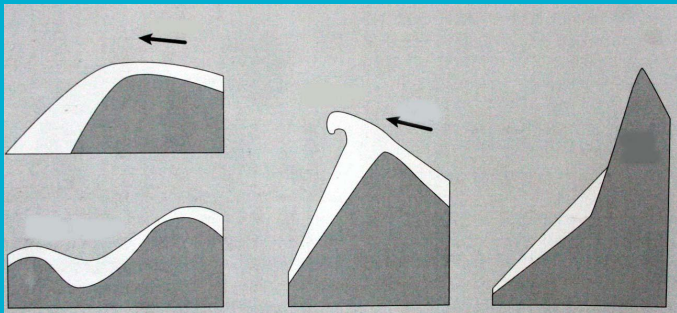
DODATKOWE OBCIĄŻENIE SŁABEJ WARSTWY LUB CAŁEJ POKRYWY PRZEZ OPAD DESZCZU.

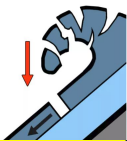

PROBLEM ZNACZNYCH DEPOZYTÓW

PROBLEM NAWISÓW

NAWISY

Dziękuję za uwagę.